

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva ulica št. 16A
Tel. št. 179

Upravništvo:
Slovenski trg št. 5
Tel. št. 26

Štampa iz. polit. del. urada
Nov. 11. 1921.

Iskaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za časid ozemlje . . . 800
za inozemstvo . . . 600

Opisni za vsak mm višine
stolpca (88 mm) . . . 2 K
mail oglasi do 30 mm
stolpca (88 mm) . . . 1

Ultimatum Male antante

VELIKA ANTANTA ODOBRAVA NAŠE POSTOPANJE PROTI MADŽARSKI. — SKUPŠČINA SKLICANA ZA SOBOTO.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Danes je bil v Budimpešti izročen madžarski vladi ultimatum Male antante.

Ultimatum vsebuje sledeče zahteve:

zakonita odstavitve habsburške dinastije;

razorožitev pod kontrolo Male antante;

povračilo stroškov za vojaške ekrepe, povzročene vsled Karlove vrnitve;

točna izpolnitev vseh določb trianonske pogodbe;

izgon onih naših državljanov iz Madžarske, ki tam vodijo veleizdajniško akcijo proti svoji domovini;

kaznovanje vseh oseb, ki so sodelovale pri zadnjem karlističnem puču.

Rok za odgovor je kratek.

Ultimatum je bil sestavljen v sporazumu s češkoslovaškim in rumunskim kabinetom.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Danes se je dopoldne in popoldne vršila seja ministrskega sveta. Zjutraj je ministar Trifković konferiral s češkim poslanikom Kalino, ki je tekom noči dobil instrukcije glede ultimata. Tekst ultimata je bil v vladi soglasno odobren.

Popoldne je prisotvoval ministrskemu svetu tudi vojvoda Bojovčić, načelnik generalnega štaba, da se posvetuje o vojnih merah, ki se imajo ukreniti proti Madžarski in da se pristane na naše zahteve.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Med sejo ministrskega sveta je zastopnik ministrskega predsednika Trifković dobil obvestilo od rumunskega poslanika, da je velika antanta pripravljena podpirati malo antanto v vseh ukrepih proti Madžarski in da se popolnoma strinja z njenimi stališči, posebno glede razorožitve Madžarske pod nadzorstvom male antante in točne izvedbe trianonske mirovne pogodbe v sporazumu s Italijo. Istotako bo podpirala zahteve male antante glede odškodnine za stroške, poyzročene po Karlovi povratku na Madžarsko.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Kakor doznava Vaš dopisnik iz diplomatskega vira, je danes prispelo poročilo rumunske vlade, ki se izjavlja v vseh ukrepih male antante proti Madžarski in njo strogo solidarno.

Značilno je, da v ultimatu, ki je bil danes predan Madžarski, ni omenjen beneški dogovor, temveč se zahteva za strožjo izvedbo trianonske mirovne pogodbe.

Danes je bil tudi že imenovan vrhovni komandant vojaške akcije male antante.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Angleški poslanik in francoski chargé d'affaires sta se oglašila v zunanjem ministrstvu ter v imenu svojih vlad opozorila, da smatra velika antanta za potrebno, da se vse postopanje male antante napram Madžarski vrši v medsebojnem sporazumu.

Dobila sta odgovor, da se mala antanta ne more zadovoljiti z odstranitvijo Habsburga. Treba je marveč, da se za bodoče onemogočijo vsi poskusi Madžarske ogroziti mir in rušiti zakonite podlage z mirovnimi pogodbami ustvarjenega stanja. Zastopnikoma Aglije in Francoske so se nato sporočile zahteve, ki so bile postavljene v večeršnjem ministrskem svetu: legistativna odstranitev dinastije, razorožitev, sprememba režima, odškodnina.

V teh zahtevah je mala antanta solidarna. Odločena je, jih, če treba, izsiliti. Vsled tega se v teku se nahajajoče priprave ne morejo ukiniti. Jugoslavija in njene zaveznice pa seveda ne nameravajo postopati brez sporazumevanja z veliko antanto ter upajo, da ho ta odobravalna utemeljenost njihovega postopanja.

Praga, 26. oktobra. (Izv.) Ministrski predsednik dr. Beneš je danes v parlamentu govoril o dogodkih na Madžarskem in izjavil med drugim, da z internacijo Karla Habsburga stvar nikakor še ne more biti končana, ker gre sedaj predvsem za odstranitev gotovega sistema v srednji Evropi. Češkoslovaška bo poiskala vse, da mirnim putem izpolnitev mirovnih pogodb, ne straši pa se tudi najskrajnejših sredstev v dosego tega namena. Dr. Beneš je naglašal končno, da se bo Češkoslovaška, če bo potreba, poslužila tudi najostrejših sredstev, da izsilji izpremembo režima na Madžarskem. Zato tudi še ne more preklicati mobilizacije, katera se bo izvršila. Zastopniki nemških strank so se izjavili proti vmešavanju v notranje madžarske zadeve. Pri glasovanju je bila Beneševa izjava sprejeta na znanje. Proti so glasovali Nemci in komunisti. Nemci so po glasovanju vzklikali: «Doli z vojno!» Socijalni demokrati pa so lim odgovorjali: «Vi bi se gotovo ne upali iti v boj za Habsburgovce!», kar je izzvalo živahne prizore.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Za jutri popoldne je sklican zastopnik ministrskega predsednika M. Trifković sejo šefov parlamentarnih grup, da jim poroča v mednarodni situaciji in ukrepih vlade povodom Karlovega povratka na Madžarsko. —

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je obvestil vlado, da se ima otvoriti skupščina z ukazom. Na današnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se narodna skupščina skliče potom običnega ukaza za soboto dopoldne.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Ekonomsko-financijski komite je na svoji današnji seji sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Posojilo na Angleskem sklenjeno

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Iz privatnega vira doznava Vaš dopisnik, da je finančni minister Kumanudi sklenil zelo ugodno posojilo z angleškimi bankami v znesku 20 milijonov funtov, to je 500 milijonov zlatih dinarjev.

KOREKTURA NAŠE ALBANSKE GRANICE.

Beograd, 26. oktobra. Preobirno poroča iz Londona: Po informacijah zunanjega urada, dobi kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev 400 kvadratnih milj v novo določenih mejah napram Albaniji.

25 oblasti

Beograd, 26. oktobra. Ožji ministrski odbor je sklenil, priporočiti ministrskemu svetu, da predloži parlamentu upravno razdelitev države na 25 oblasti.

Smrtna obsodba Draškovičevega morilca

Zagreb, 26. oktobra. Danes dopoldne je bila razglašena razsodba proti Aliagiću in drugovom. Čolaković, Lopandžić in Petrović so bili obsojeni na 15letno ječo, Aliagić pa na smrt, Ivanović na dveletno ječo, dočim je bil Marinković oproščen.

Burgenland zopet na dnevnem redu

Dunaj, 26. oktobra. (Izv.) «Wiener Achtuhrblatt» poroča, da bo avstrijska vlada od madžarske zahtevala garancije za šopronski plebiscit. Ako madžarska na to ne bi pristala, se bo avstrijska vlada postavila na stališče striktno izvedbe trianonske pogodbe. S tem bi padla osnova beneškega sporazuma.

NOVI AVSTRIJSKO-MADŽARSKI KONFLIKTI.

DUNAJ, 26. oktobra. (Izv.) Iz zapadne Madžarske prihajajo zelo vznemirljiva poročila. Kakor javlja «Neues Wiener Tagblatt», se Hejasove čete v noči od sobote na nedeljo zlasti po židovskem delu Eisenstadta silno plenile. Odvedle so s seboj grofa Szigraya, barona Brovicana, polkovnika Asbatha in 2 deklici. Mnogo domačinov je iz strahu pred nasilstvi pobegnilo iz mesta. Včeraj so odkorakale proti mestu Pronayevs čete, ki jih prebivalci pričakujejo že z veliko nestrpnostjo.

«Wiener Achtuhrblatt» javlja, da so madžarske tolpe preprečile antantni komisijski, obstoječi iz treh generalov, odhod iz Sopronja.

Dunaj, 26. oktobra. Listi poročajo, da so se včeraj ob šestnajstih madžarske tolpe pojavile pri Kiralyhidi (Brucku ob Litvi) in obstreljevale avstrijsko ozemlje.

Dunajsko Novo mesto, 26. oktobra. Danes ob šestnajstih je prišla skupina 150 mož, obstoječa iz madžarskih tolp in irregularnega vojaštva, v Parndorf in napadla avstrijsko patrulo dveh častnikov in 11 mož. Tolpa je razpršila patrulo. Poveljnika in štiri vojake pogrešajo.

KONFERENCA V PORTOROSE.

Rim, 26. oktobra. Konferenca v Portorose se sestane dne 29. oktobra.

POLOŽAJ NA PORTUGALSKEM.

Pariz, 26. oktobra. (Brezlično.) Francoska kritičarka Jeanne D. Aera je priplula v Tajo. Lizbona je mirna. Po mestu korakajo in se vozijo na avtomobilih vojaški oddelki a strojniciami. Pogreb umorjenega ministra za mornarico je potekel brez izgredov.

München, 26. oktobra. Na večinskega socialista, poslanca Auerja, je neznan zločinec ustrelil dvakrat iz revolverja, ko je poslanec šel iz hiše strokovne organizacije. Strela nista zadela. Auer je poslednje dni dobil grozilna pisma, v katerih se mu je pretilo z isto usodo, ki je doletela Kurta Eisnerja.

Solnograd, 26. oktobra. Včeraj so carinski uradniki zopet preiskali ekspresni vlak Bukarešta-Pariz in zaplenili 130 kilogramov kovanega srebrnega in zlatega denarja. Aretirali so več oseb, ki so službovale v vlaku, in ki so francoski železničarji.

Karl poskusil samomor

STOK IN JOK V TOTIŠU. — DEPORTACIJA NA MALTO. — KARLOVI POMOČNIKI V ZAPORIH.

Dunaj, 26. oktobra. (Izv.) Neka antantna misija je dobila o stanju Karla poročilo, ki pravi: Karel Habsburg in njegova žena sta duševno popolnoma potrita. Bivša kraljica je ponovno doživela histerične napade ter je prvi dan neprestano jokala. Med soprogom je prišlo do burnih prizorov. Karel Habsburg se je neposredno po aretaciji kazal divje obupanega in si hotel vzeti življenje. Morali so ga strogo stražiti. V strastnih izbruhih je obtoževal državnega upravnika Horthyja velizdajstva, češ, da stremi po prestolu za sebe ali pa za svojega, zeta bivšega nadvojvoda Albrehta, dožil je svoje prijatelje madžarske magnate, da so ga zapeljali, hudoval se na sebe, da je bil tako lahkoveren in sprva ni hotel videti niti svoje žene, češ, ona je kriva katastrofe. Ko se je nekoliko pomiril, je dolge ure prejel. Polkovnika Sigesfalyja, ki mu je hotel izročiti sporočila Horthyja, Karel sprva ni hotel sprejeti, češ da nima ničesar opraviti z veleizdajniki. Sedaj je popolnoma apatičen in prepušča stike z zunanjim svetom. Zita je mnogo energičnejša in je živahno protestirala, ko je čula, da bo rodbina deportirana.

Značilno za Karlov značaj je dejstvo, da je eksceser v trenutku, ko so ga že vsi zapustili in so bile njegove čete že razpršene v vse vetrove, bil še vedno priprčan, da gre le za komedijo in da ga bodo Horthyjeve čete pozdravile kot kralja.

Iz apatije ga spravlja le skrbi za otroke. Oba sta bila danes skrajno razburjena, ko je dospela iz Švice vest, da so vse osebe iz neposredne njune okolice izgnane. Zita se je obrnila na angleškega poslanika s prošnjo, naj se omogoči, da bodejo otroci istočasno s starši mogli oditi v prognanstvo.

Karel in Zita se nahajata še vedno v gradu kneza Esterhazyja v Totišu. Jutri prepeljejo Karla in Zito v benediktinski samostan Tibany ob Blatnem jezeru.

KAM Ž NJIM?

Dunaj, 26. oktobra. (Izv.) Z veliko napetostjo se pričakuje v tukajšnjih političnih krogih odločitev veleposlaniške konference, kje naj se internira Karl Habsburg. V antan. krogih prevladuje mnenje, da bo Anglija prevzela nalogo, spravi habsburško famulijo na varen kraj. Govori se o otoku Malti, kjer naj bi se stari grad malteških vitezov blizu mesta La Vallette adaptiral za bivanje Karla Habsburga. Po naznanju angleških krogov bi trebalo taria spraviti iz Evrope, najbolje na kakšen otok. «Reuter» poroča, da priporočajo Angleži Kanarske otoke ali pa otok Ascension na Atlantskem oceanu. Izključeno pa ni, da ga deportirajo v kako angleško kolonijo, kjer bi bil pod strogim nadzorstvom. Mala antanta se strinja z angleškim mnenjem, da je treba Habsburga vsekakor spraviti iz Evrope. Južna Amerika ali pa otok na oceanu bi bila najprimernejši kraj. S francoske strani se je pojavil predlog, da se ga internira na Španskem. Temu se protivi predvsem Španija sama, ki noče biti zapletena v event. nove karlistične intrige.

Danes popoldne je prispela vest, da so angleški monitorji, ki se nahajajo v Novem Sadu, zapustili pristanišče ter odpuli proti Budimpešti. Kakor javljajo iz Londona, prevzamejo Karla Habsburga Angleži ter ga odpeljejo po Donavi v Črno morje. Tam bo Karl vkrcan na antantno, najbrže angleško vojno ladjo ter odpeljan na kraj svoje deportacije.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Vlada je dobila poročilo, da bo Karl interniran na

Malti. Prepeljan bo tja preko naše države. —

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Današnja «Novosti» poročajo, da je italijanski zunanji minister della Torretta sprejel našega poslanika Antonijevica ter mu izjavil, da italijanska vlada v nobenem slučaju ne bo dovolila Karlu Habsburgu stalno bivalitiše v Italiji ter da so vse take vesti avstrijskih listov izmišljene.

ODLOČITEV VELEPOSLANIŠKE KONFERENCE ODGO-DENA.

Pariz, 26. oktobra. (Izv.) Veleposlaniška konferenca je svojo, za danes napovedano sejo preložila na jutri, ker se je predsednik Millerand mudil na lovu v Rambouillet, ki se ga je udeležil tudi diplomatski zbor.

KARL ŽRTEV HABSBURŠKE INTRIGE?

Beograd, 26. oktobra. Presburo poroča iz Pariza: «Daily Mail» javlja iz Budimpešte, da je došel tjakaj nadvojvoda Albrecht, ki je oženjen s Horthyjevo hčerko in ki je pretendent na madžarski prestol. Mnogi trdijo, da so pristali nadvojvoda Albrehta dobro manevrirali, ker so pregovorili Karla, naj sedaj potkusi restavracijo, da bi se čimbolj diskvalificiral za vedno in tako zagotovil aspeh nadvojvode Albrehta.

USODA KARLOVIH POMOČNIKOV.

Budimpešta, 26. oktobra. (Izv.) Karlova vojskovedja polkovnik Lehar in major Osztenburg sta v civilnih oblekah pobegnila. Osztenburga so pozneje našli v neki kleti grada Totisa ter ga aretirali. Poslanca Benitzky in Samrozany za katera je bila izdana tiralcia sta se javila oblasti ter sta bila aretirana.

Dunaj, 26. oktobra. (Izv.) Grof Andrassy, Rakovsky in dr. Gratz se nahajajo v posameznih zaporih. Vsi trije pridejo zaradi veleizdaje pred sodišče. Major Osztenburg je v zaporu hotel izvršiti samomor, kar pa so preprečili. Andrassyjeva rodbina je prošla ameriškega in angleškega poslanika v Budimpešti za posredovanje, da se s starim grofom ne bi postopalo slabo. Na večerajnji seji krščansko-socialne stranke je izjavil grof Pallavicini, da grof Andrassy ni bil čisto nič informiran o povratku kralja Karla. Mudil se je «slučajno» v gradu svojega sorodnika grofa Csirakyja v Tenesih, kjer so imeli krst.

Dunaj, 26. oktobra. (Izv.) Danes so prispelo semkaj vesti, da je bil od kralja Karla za generala imenovan polkovnik Lehar, brat znanega operetnega komponista, od lastnih čet ubit.

Budimpešta, 26. oktobra. Osztenburgove čete so na svojem begu ubile svoje častnike, češ da so jih zapeljali.

APPONYI JE OBUPAL.

Budimpešta, 26. oktobra. (Izv.) Grof Apponyi je poslal ministru Ballfyu pismo v katerem obojsa karlistični puč, pa tudi oborožen nastop proti Karlu označa za nedopusten. Vsled tega odlaga svoj mandat in izstopa iz političnega življenja. —

KAKO JE BIL KARL UJET.

Budimpešta, 26. oktobra. (Izv.) Vladne čete so se v početku branile streljati na uporne madžarske čete, ki so marširale proti Budimpešti. Ko se je pa zvedelo, da poveljujejo Karlovim četam nemški in avstrijski oficirji, so se pokorili povelju. Doznava se, da je bilo že par tednov kakih 400 avstrijskih in buvareških oficirjev zbranih v Sopronju, ki so čakali na Karla. — Takozvana «bitka» pred Budimpešto je bila le komedija, ker uporniki iz Sopronja so imeli le tri mrtve in 32 ranjenih. Po tej borbi so se razpršile karlistične čete proti Komornu. Horthyjeve čete so jim sledile, a jih niso nikjer našle.

NAŠI DOBROVOLJCI V PRAGI.

Praga, 26. oktobra. Danes je dospela v Prago deputacija jugoslovenskih legionarjev pod vodstvom dr. Pivkota. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki češkoslovaških legionarjev, poveljnik vojaške posadke, zastopniki finančnega ministrstva, ministrstva za narodno obrambo ter zunanjega ministrstva, nadalje zastopniki mestne občine in drugih korporacij. Pri prihodu vlaka je godba svirala jugoslovensko in češkoslovaško himne. Govorniki so pri pozdravu naglašali prijateljstvo obeh držav ter njuno trdno voljo vzdržati red in mir v Srednji Evropi. —

URADNIŠKE UREDBE.

Beograd, 26. oktobra. (Izv.) Prvi odsek zakonodajnega odbora je vdrnil vse uredbe o uradniških plačah in draginjskih dokladah v en zakon in to po predlogih uradniških organizacij.

Borza

Zagreb, 26. oktobra. Devize: Berlin 179.50 — 182, Italija izplačilo 1165 — 1175, ček 0 — 1160, London izplačilo 1160 — 1175, New York ček 0 — 292, Pariz izplačilo 2110 — 2150, Praga 302 — 304, Švica izplačilo 5375 — 5400, Dunaj 7.00 — 7.75, Bukarešta 211 — 214, Budimpešta 39 — 39.50. Valute: dolarji 287.25 — 288, avstrijske krone 10 — 11, cesarski rublji 12 — 17, francoski franki 0 — 2140, nemške marke 182 — 190, rumunski lei 205 — 208, italijanske lire 11.50 — 11.60.

Dunaj, devize: Zagreb 1898 — 1402, Beograd 5390 — 5610, Berlin 2697 — 2708, Budimpešta 598.50 — 601.50, Bukarešta 2085 — 3065, Newyork 4488 — 4492, Pariz 32980 — 33020, Praga 4547 — 4553, Švica 2745 — 2755, Varšava 88 — 90, Zariab 81.975 — 82.025, valute: dolarji 4448 — 4452, lei 2495 — 2505, marke 2707 — 2713, franki 32880 — 32920, lire 17.815 — 17.825, dinarji 5584 — 5604, poljske marke 95.25 — 97.25, lei 8035 — 8045, Evic, franki 81.575 — 81.625, češke krone 4507 — 4513, ogrske krone 608.50 — 611.50.

Zürich, devize: Berlin 8.75, Newyork 4.50, London 21.72, Pariz 40.30, Milan 21.70, Praga 5.65, Budimpešta 0.77, Zagreb 1.85, Bukarešta 4.00, Varšava 0.18, Dunaj 0.28, avstrijske žig. krone 0.18.

Rim, 26. oktobra. (Brezlično.) V prosti luci v Benetkah je izbruhnil velik požar. Škoda cenijo na 10 milijonov lir.

JUGOSLOVANSKI IZVOZ V PRVEM ČETRTLETJU 1921.

Beograd, 26. oktobra. Po uradnih poročilih je vrednost jugoslovenskega izvoza v prvih treh mesecih leta 1921. značala 569 milijonov dinarjev napram 228 milijonov v istem času preteklega leta. Ta vsota se deli: 220.1 miliona na zlato, koruzo in moko, 170.6 milijonov na meso in jajca, 13.1 miliona na cement, ostalo pa na razne druge predmete. Les in lesni izdelki, ki so v prvih treh mesecih leta 1920. značali 32 odstotkov vsega izvoza, so sedaj padli na 7 odstotkov. Zato je procentualno večji izvoz moke, ki se je povečal od 9.5 odstotkov na 30 odstotkov ter živine 9 na 30 odstotkov. Po posameznih državah se razdeli izvoz na Avstrijo 41.98 odstotkov, na Nemčijo 18.79 odstotkov, na Italijo 17.31 odstotkov, Švico 6

Interkonfesijski zakon

V ministertvu vere se izdeluje načrt verskega zakona, o katerem poročajo beograjski listi sledeča glavna načela: Nov^o vere se priznavajo samo, ako njih obredi ne nasprotujejo postoječim zakonom ali javni moralu. V mešanih zakonih imajo dečki slediti veri očeta, deklice pa oni matere, če se starši niso drugače sporazumeli. Nezakonski otroci sledijo veri matere. Ako pripada eden zakoncev nepriznani, drugi pa priznani veri, sledijo otroci priznani veri. Pripadata pa oba zakonca nepriznani veri, sledijo otroci oni priznani veri, ki jo določijo starši. Ako se starši ne morejo sporazumeti, določi oče vero za dečke, mati pa za deklice. Ako starši ne morejo določiti vere otrokom, pride zadeva pred sodnika, ki po zaelišanju sorodnikov določijo vero.

Po končanem 18. letu sme vsakdo izstopiti iz vere. Ako odkloni duhovnik izjavo izstopitve, jo sprejme civilna oblast. Otroci pod sedmim letom sledijo pri spremembi konfesije staršem, oni nad 7 let pa samo z dovoljenjem skrbstvene oblasti.

Cerkvena sklenitev zakona se obdrži. Za osebe, ki ne pripadajo nobeni ali pa od države nepriznani konfesiji, velja madžarsko zakonsko pravo iz leta 1894. Osebo, ki pripada priznani konfesiji, more z osebo, ki ne pripada nobeni priznani konfesiji, poročiti le duhovnik priznane vere.

Veljavnost zakona se sodi po onem pravu, po katerem je bila sklenjena. Za tuje državljanke velja pravo njihove domovine. Mešani zakon, ki je po zakonskem pravu vsaj enega dela veljaven, se pripozna za veljavnega.

Sicer pa ostanejo za vse vere predpis njih cerkvenega prava v veljavi.

Reči moramo, da je ta osnutek več nego konservativen. Nekatera načela, ki jih usvaja, so nesprejemljiva za moderno demokratično državo. Upamo, da padejo že pri prvi interni razpravi, ki se te dni pričinja v ministertvu ver. Neobhodno potrebno je, da se že v tem štadiju zadeve zaaljšijo mnenja znanstvenih strokovnjakov in političnih ljudi. Interkonfesijski zakon je političum prvega reda.

Značilna izjava St. Radića

Organ Radićeve stranke «Slobodni Dom» je priobčil v pondeljek izjavo predsedništva HRSS, v kateri je med drugim rečeno:

V zadnjih dveh mesecih nas izprašujejo ljudje najrazličnejših strank, ali je res, da ima hrvatska republikanska seljačka stranka pri Karlu Habsburgu dva svoja pooblaščenca odposlanca.

Ko smo prvič to čuli, smo tako povedali, da je budasto govoriti sploh o kakem stiku hrvatske seljačke stranke s Karlom Habsburgom. Kljub temu nam je nedavno neki avstrijski Nemeč in pozneje neki Švicar izjavil, da ste pri Karlu Habsburgu v resnici dve osebi, ki se izjavljate kot naša sopročnik pri njem.

Ne bi spravljali te stvari v javnost, ako ne bi dne 19. oktobra 1921 popolnoma zanesljivo izvedeli, da se v budimpeštanskih vladnih in dunajskih poslanskih krogih javno govori, da je beograjska vlada končno Radića kupila, da se je odrekla programu in ciljem hrvatske republikanske seljačke stranke in da je samo zato toliko časa odklanjal beograjske ponudbe, da bi od Beograda čim več iztisnil.

Ako dobro premostimo te popolnoma zanesljive vesti, potem vidimo, da se vsak trenutek lahko dogodi, da kak odbor hrvatskih emigrantov ali kak drugi v inozemstvu in posebno v sosednji Madžarski pozove v našem imenu hrvatski narod na oboroženo vstajo. Zato smatramo za svojo dolžnost in svojo pravico, da kot

vodstvo hrvatske seljačke republikanske stranke najresnejše opozorimo vse naše pristaše in pristaškinje, da ne verujejo nobeni vesti, da hočemo ali da vodimo kako drugačno politiko kakor ono, ki je bila določena dne 8. decembra 1920 v Zagrebu in pozneje ponovno izrečena in raztolmačena v številnih sklepkih in spomenicah.

Mi nobeno nasilja, ker se vsako prelivanje krvi protivl našemu programu in delu.

Kdor torej pripoveduje narodu, naj se naša neustrašna, toda miroljubna seljačka politika zamenja s tajno, lo-kavo, starinsko in krvoločno gospo-sko zaroto, da je ali tuji plačanec ali pa tak duševni slabič, ki ne zna voditi niti sebe, kaj šele drugega.

Na Madžarskem so se ravno te dni združili generall, grofi in duhovniki proti madžarskim kmetom. Zedinili so se v tem, da je edini zakonski madžarski kralj Karl Habsburg. Naj imajo Madžari Habsburga. To je njihova stvar! Toda mi Hrvati smo pred vsem svetom jasno in glasno izjavili svojo voljo dne 28. novembra 1920. In mi Hrvati ostanemo pri tem sklepu in kdor se temu protivl ali pusti kakega Madžara proti tej volji na hrvatska tla, ta je izdajica hrvatskega naroda in hrvatske domovine in bomo z njim obračunali kot z izdajico.

Nad Hrvatsko je samo: Bog na nebu! V Hrvatski samo: slobodna volja hrvatskega seljačkega naroda!

Proglas so podpisali Stjepan Radić, predsednik HRSS, Josip Prdedavec in dr. Vladko Maček, podpredsednika.

Karlisti

Ko je Karl Habsburg dospel na Madžarsko in se je postavil na čelo sopronjske garnizije, se je zbrala okoli njega in njegovga spremstva grupa Habsburžanov vernih pristašev. Da bo njegovo kraljevstvo še bolj neoporečno, pa je Karl imenoval tudi svojo vlado. Na čelo ji je postavil Rakovskega. Vredno je, da si Karlove najzvestejše pristaše in sotrudnike pri sedanjem puču ogledamo nekoliko od bliže.

Rakovsky je predsednik madžarskega parlamenta. Mož je seveda izrazil klerikalce in pripada krščanski nacionalistični stranki. Pred kratkim je bil nanj izvršen atentat iz avditorija skupščine v Budimpešti. Atentator je izjavil, da je hotel Rakovskega pripraviti ob življenje zaradi tega, ker je Rakovsky neprestano delal za povratek Habsburgovcev.

Eden najzvestejših Karlovih služabnikov je dalje grof Appony. V stari monarhiji je bil madžarski ministrski predsednik in zloglasen naučni minister. V prevaru in po njem se ni naučil ničesar. Bil je in je še danes prepričan Habsburgovec. Prvi čas po prevaru se je v madžarskem parlamentu obnašal pasivno, da, govorilo se je, da je Appony zaradi svojih obširnih posestev na Slovaškem prošil celo za češkoslovaško državljanstvo. Pozneje pa je mož pokazal pravo barvo. Ustanovil je svojo patriotično stranko. Šele pred kratkim je izjavil v nekem madžarskem listu, da smatra Karla Habsburga za madžarskega kralja tako dolgo, dokier živi. Karl Habsburg se mu je zahvalil s podelitvijo «zlatega rumena»...

Grof Julij Andrassy spada nedvomno med najboljše madžarske državnike. Andrassy je bil minister že večkrat pod starim režimom. Leta 1920. je Andrassy izdal brošuro, v kateri je dokazoval, da more Karl Habsburg ostati brezopojno kralj Madžarske. Vsled svojih spletk je Andrassy pri madžarskem narodu nepriljubljen. Ima na vesti tudi več «veljeizdajniških» procesov, katere je potrebovala stara Avstrija za dviganje ugleda v svetu.

Tudi Stefan Fridrih je vnet in prepričan Karlist. Fridrih je znan izza Tyszovega procesa in izza zapadno-ogrskoga ustanka. Po polomu Bele Kuna je organiziral sedanj «krščansko-madžarski» režim belega terorja.

Za temi kolovodji gre vsa madžarska aristokracija, velik del zlasti židovskega meščanstva in mnogo oficirjev. Državni

upravniki Hortay je karlistom že davno sumljivi, da — sam stremi po svetoštelanski kroni.

Kulturen škandal v Leobnu

Izključitev Jugoslovianov iz montanistične visoke šole.

Jugoslovanski montanisti iz Leobna nam poročajo dne 25. oktobra:

Na montanistični visoki šoli v Leobnu so včeraj izključili poleg Poljakov in Rumunov tudi vse Jugoslovane, s motivacij, da so inozemski dijaki pobrali Nemcem vsa stanovanja. Namen te izključitve je popolnoma drug: nacionalno sovraštvo in pa špekulacija, da bodo v nenemških državah mogli Nemci še nadalje ostati v posesti najboljših služb, ako bo primanjkovalo domačih strokovnjakov. Ze način vpisovanja je bil unikum, ki se je mogel zgoditi le v Avstriji! Faktično ni sklepal proforski kolegij, kdo izmed inozemcev naj bo sprejet,

Po svetu

— **Burni prizori v avstrijskem parlamentu.** Pri razpravi o karlističnem puču je prišlo v dunajskem parlamentu do burnih prizorov, ker je znani voditelj krščanskih socijalcev in karlist Seipel socijalnim demokratom očital, da so iz avstrijske vojske napravili soc.-demokratično gardo. Klerikalci in socijalisti so se skoraj stopil ravno došlo vest, da so madžarske tolpe pri Brucku ob Lajti napadle avstrijske straže ter 4 vojake ubile. Konečno je bila sprejeta resolucija, ki smo jo že včeraj objavili.

— **Atentat na bolgarskega vojnega ministra.** Kakor poročajo iz Sofije, je bil bolgarski vojni minister Aleksander Dimitrov minolo soboto ubit na potu iz Sofije v Kistendil, ki se nahaja ne daleč od srbske meje. Ubit je tudi njegov šofer in dve osebi, ki sta ga spremljali. Dimitrov je bil poleg Stambuljskega najuplivenjši bolgarski minister. Domneva se, da je atentat političnega značaja.

— **Umor bolgarskega vojnega ministra Dimitrova.** V zadnjih dneh, polnih vznemirjajočih vesti, se je iz Sofije nakratko poročalo o umoru bolgarskega vojnega ministra. Dimitrova, ki je postal žrtev atentata na povratku iz Custenvila v Sofijo. Umorjeni minister Dimitrov je bil eden najagilnejših pa tudi najenergičnejših članov sedanje kmetске vlade na Bolgarskem. Ker pa je, izvajajoč program vlade, dosledno zasledoval macedonske četaše, se sumi v političnih krogih, da so bili morilci Dimitrova komitaši. Atentatorji so po umoru izginiti brez sledu.

— **Avstrija ukine državne prispevke na ceneno hrano.** Kakor znano so bila dosedaj v Avstriji živila v gotovih kvantitetah in za gotove sloje cenejše, ker je država plačevala ogromne diference med nabavno in prodajno ceno. S tem je država obremenila svoje finance z nekaterimi milijardami. Novi finančni minister Gürtler sedaj razglašča, da tako ne gre več naprej in njegov pomočnik dr. Rosenberg je izjavil, da bo država ukinila dodatke k živilmu, češ da je to živlensko vprašanje. Seveda se bodo morale potem dvigniti plače in mezde v baje-slovno višino, kajti v prostem prometu stane n. pr. danes v Avstriji 1 kg masti čez 1000 K!

— **Češko-poljska pogajanja.** Gospodarska pogajanja med češkoslovaško in poljsko republiko so v nekaterih točkah že dovršena, zlasti je doseženo popolno soglasje glede finančnih zadev. Varšavska in praška vlada se sedaj bavita z zaključno redakcijo pogodbenega besedila. Za češkoslovaško pogodba važna posebno vsled oddelka, ki ureja transitni promet z Rusijo.

temveč gospodje «burši». Med temi burši se nahaja precejšnje število ljubljanskih in mariborskih nemškutarjev, katerih očetje (katerih imena naknadno navedemo) so v Jugoslaviji celo v državnih službah! Naj se tudi te nažene, češ, za inozemce pri nas ni stanovanj!

Poljska je takoj storila primerne protukrepe: s prihodnjim tednom bodo na Poljskem zaprte vse nemške srednje šole in s poljskih visokih šol odstranjeni vsi Nemci, kot se je to zgodilo že lansko leto, z izbornim uspehom. Enako stori tudi Rumunija. Pričakujemo od naše vlade, h kateri se je že podala deputacija leobenskih jugoslovanskih montanistov, da takoj zapre vse nemške srednje šole za tako dolgo, dokier ne bodo naši dijaki, ki so ondoto montanistično šolo že po eno ali dve leti posejali, sprejeti nazaj. Ako ne bomo zbijali klin s klinom, nam že jutri lahko pomočejo vse naše visokošole tudi z Dunaja in Gradca. Ali bomo mirno gledali, kako tako gnla državnica, kakor je Avstrija, pljuva na nas, razni bivši «burši» pa za plačilo dobivajo najboljše službe v Jugoslaviji?

Politične beležke

— **Iz zakonodajnega odbora.** Na torkovi seji zakonodajnega odbora je bila sprejeta naredba, ki se tiče stalne bolniške komisije, ki bo imela 8 članov, katere imenuje zdravstveno ministertvo. Sprejeta je bila tudi naredba o ustroju in o delokrogu okrožnih sanitetnih uprav, nadalje naredba pokrajinske uprave za Dalmacijo glede zaplenitve imovine onih, ki so zatoženi veleizdajce. Ta naredba se razširi tudi na Slovenijo.

— **Jugoslovanski legitimisti v Innsbrucku.** V začetku prošlega tedna se je vršil v Innsbrucku sestanek jugoslovanskih legitimistov, na katerem je poročal bivši madžarski minister Benitzky o predprparah za vrnitev Karla Habsburga. Izjavil je, da je uspeh zagotovljen in pozval prijatelje, da naj gredo na svoja mesta in v odločilnem momentu začno s svojo akcijo. Na tem sestanku so bili sledeči jugoslovanski legitimisti: za hrvatske legitimiste Gagliardi in Josip Bondin z Dunaja, za radičevce kapetan Petričević, za črnogorski komite v Rimu in zastopnika d'Anunzija dr. Nikola Petrović, a v imenu macedonskega komiteta Nikola Popov. Ti predstavniki jugoslovanskih legitimistov so sklenili, da se takoj po restavraciji Habsburgovcev vrnejo v svojo domovino in da tu izzovejo nemire v naši kraljevini in v Hrvatski. Črni gori in Južni Srbiji, istočasno bi pa izvršili napad Albanci in bolgarske komite organizacije. — Kaj bodo počeli ti legitimisti sedaj po Karlovi katastrofi, je neznano.

— **Ignan Karlovi služabniki.** Švicarski zvezni svet je sklenil izgnati te - le osebe spremstva bivšega kralja Karla: nadvojvodo Maksa, škofa dr. Seilla, vrhovnega komornika grofa Ledochovskega, krilnega pobočnika von Selonta, stotnika Bergmanna in soprogo, generalnega ravnatelja von Steinerja in soprogo, gospo von Borowiczenyjevo roj. grofice Schönbornovo, barona Hyeja in legacijskega svetnika von Glatza.

— **Češki narodni socialisti in socialni demokrati za oboroženo intervencijo.** V nedeljo, 23. oktobra so se vršili v Pragi na Staroměstskem namesti velikanski ljudski zbor proti karlistični restavraciji. Med drugimi govorniki je povdarjal senator Klofač, da bi povratek Habsburžanov na prestol pomenil povratek v srednji vek. Evropa potrebuje miru: zato se mora obracunati s Habsburgom in z vsemi, ki držijo z njim. Govornik misli, da je jugoslovanska vojska že prekorajčila meje (klic: Slava! In: To moramo tudi mi storiti). Ako zato ne bi imeli poguma — pravi govornik — bi morali to pozneje poplačati z življenjem tisočih. Soc. dem. poslanec Bechlyne je izjavil: Habsburg, to je vojnal Politika trenutka se glasi: Tvegati se moramo! Habsburški monarhizem more korakati samo preko

pobitega socijalno demokratskega zbivanja. Povratek razkralja na Madžarsko je napoved vojne demokraciji vse Evrope.

— **Amerika se ne briga za Karlov puč.** Kakor poročča ameriški list «Chicago Tribune» iz Washingtona je izjavila vlada, da ni zainteresirana na dogodkih na Madžarskem.

— **Gorica in Istra se ločita od Trsta?** Večerna izdaja tržaške «Ere Nuovo» od pondeljka poročča iz Rima, da se je italijanski ministrski svet resno bavil z administrativno ureditvijo Julijske Benečije. Baje so se ministri zedinili na to, da se za goriško in poreški okrožje ustanovita posebni prefekturi, s čemur bi bili Goriška in Istra popolnoma lošeni od Trsta.

— **Bolgarska mobilizacija?** Iz Beograda javljajo, da poročajo potniki iz Bolgarske, ki so dospeli v Caribrod, o mobilizaciji dveh bolgarskih divizij. Ker ima bolgarska dosedaj mobilizirano že eno popolno žandarmerijsko divizijo razpolagala bi sedaj s tremi mobiliziranimi divizijami. Kak pomon in namen naj bi imela bolgarska mobilizacija, se ne ve.

Prosveta

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA:

Cetrtek, 27. okt.: «Ljubezna». Izven.

OPERA:

Cetrtek 27. okt.: «Rigoletto». C.

— **Stota predstava «Prodane neveste» v Zagrebu.** Na dan tretje obletnice osvobojenja češko-slovaškega naroda se vprizori v zagrebškem narodnem gledališču Smetanova opera «Prodana nevesta», ki bo na ta dan doživela svojo stoto reprizo na zagrebškem odru.

— **Novo hrvatske drame.** Upravi narodnega gledališča v Zagrebu je izročil Josip Kosor svojo novo dramo «Café du Dome», pisatelj Jerko Božić pa trodeljanko «Svadba». — Zanimivo je, da je Jerko Božić, ki živi v Italiji, od sedaj pisal italijanski, izdal je nedavno knjigo italijanskih pesmi, a napisal nekaj dramskih del, ki se igrajo z uspehom po italijanskih gledališčih.

Sport

S. K. Sparia pozivlja svoje člane, da se zanesljivo udeležijo sestanka pri «Novem svetu» v petek ob 7. uri zvečer.

— **Prvenstvena tekma «Sparta» : «Primorje» 1:1 (1:0).** Po dolgem pričakanju sportne publike sta se v nedeljo oba kluba borila za II. mesto ljubljanskega I. razreda. Obe dve moštvi sta nastopili z nekoliko rezervami, zlasti se je takoj v začetku poznalo Sparta, da je mesto centerhalfa, duše vsakega moštva, izpopolnjeno z rezervno. Igrati se je takoj pričelo v zelo ostrem tempu, kar pa je kmalu izpremenil back «Primorje» Rajgelj — v popolnoma brezobzirno igro. V hitro se menjajočih obojestranskih napadih, v katerih pa je bilo opaziti boljše tehniko in igro, kakor tudi lahko premoč Sparta, se ni nobenemu moštvo posrežilo doseči kakega pravega rezultata zase. Vsled skrajne brezobzirnosti imenovane backa dikitra sodnik g. Vodišek proti Primorju 11 metrovko, katero spremeni Učak v goal. Prvi halftime je končal brez spremembe. Takoj v začetku drugega halftime izvrši Birsna napad na Spartina vrata ter doseže vsled tehnične pogreške levega branilca Sparte izravnaoči goal. Sparta se zopet poprime z vso vmeno igre, oblega neprestano skozi nadaljnjih 20 minut vrata nasprotnika, a brez uspeha, ker pošilja vedno žogo all mimo goala v aut ali pa v goalne drogove. Drugo 11metrovke proti Primorju Sparta — kakor je sklepali iz strela — ni hotela izrabiti v svojo korist. Zadnjih 20 minut se je igralo v popolni temi. Sparta zahteva zato ponovitev tekme, da se končno pride do kakega odločilnega rezultata. Sodil je popolnoma nepristransko g. Vodišek.

CLAUDE FARRÈRE: 15

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

Beseda da besedo, iz prepira nastane spor in morda se pripravlja še kaj hujskega. Tomaž Trublet in Louis Guénolé pa se nahajata ta čas še na krovu zaplenjene ladje, pregledujeta plen in pospravljata ujetnike.

Naenkrat in čisto nepričakovano počni na «Lepi podlasci» strel iz pištole. Louis Guénolé je baš poslal vse španske ujetnike v najgloblje dno ladje in je sedaj pregledoval zapah, če bo dobro držal. Ko čuje strel, napne posluh. Tomaž Trublet je pa bolj nagel. Iz zdolnjega ladijskega trebuha, kjer je baš preračunaval vrednost plena, skoči po raznih stopnicah na sprednji ladijski kastel, da objame z enim samim pogledom, kaj se dogaja na njegovi fregati.

In vidi: Moštvo je razdelilo v dva tabora, da se vsak hip spopadeta. Mož s pištolo, ki je svojega tovariša za las zgrešil, stoji sredi krova, pišto-

la leži na tleh in se še kadi. Zavrgel jo je, da more tem brže potegniti svojo sabljo.

«Hola!» zavpije Tomaž Trublet.

Z enim samim skokom je od kaste-la pri kljunu, s kljuna na kljunovem jadru, kjer pobere vršičkovo ročko, med borbo odstreljeno. Z njo se obesi na takelažo in se zavilati kakor na gugalnici čez vrzel med ladjama, sredi v množico. Ko moštvo tako nepričakovano zagleda svojega kapitana v svoji sredi, ostrmi in postane. Mož s pištolo, ki je baš kričal za pet drugih, umolkne, povesti svojo sabljo in obstoji odprti ust.

«Kaj se dogaja?» vpraša Tomaž.

Pobledel je hladnega besa. Vendar se je še zadrževal. Vse te tri mesece, odkar so odrinili iz domače «Dobre luke» in pa do konca te prve bitke, ki jo je prestala «Lepa podlascica», ni bilo na njegovem krovu slučajja upora. Dečki so pač poznali svojega Tomaža in si mislili, da je pravi mož za ta posel, ki zna, če treba, tudi primer-no kaznovati, vendar do danes še niso imeli prilike, da okusijo njegovo strogoost. Bili so pripravljene na naj-

hujske in zato so sedaj prav veselo presenečeni, ko je Tomaž na videz tako miren, da niti glasu ne povzdigne bolj ko navadno.

«Kaj imate?» vpraša še enkrat Tomaž z istim mirnim glasom.

Pri toliko hladnokrvnosti in mirnosti se vrne prepričan pogum. Izmed njih pristopi glavni govornik in razlaga dejanski stan. Bil je one stranke, ki je hotela plen deliti. Mož s pištolo je spadal v nasprotni tabor. Ko začuje razlaganje prvega govornika, se približa tudi on, ne da bi vtaknil golo sabljo v nožnico, in jame govoriti v nasprotnem zmislu.

Tomaž posluša na obe ušesi, in slika kaže, kakor da mu zadeva skoraj ugaja. Vendar ne odgovori niti besedice ne enemu ne drugemu monarju. Vznemirjena vsled tega molka, pričneta oba govornika jecljati in se zapletati ter končno oba utihneta.

Tomaž Trublet vpraša:

«In to je vse?»

Oba prikljata, vedno bolj vznemirjena, in ne brez vzroka.

Ne brez vzroka! Tomaž se namreč ni ganil za korak ne nazaj ne na-

prej, le obe roki je položil na ročaje svojih pištol za pasom. Sedaj jih iztrga z eno samo bliskovito kretnjo, ju nameri na obe strani in sproži, da se zasliši en sam pok, pa tako sigurno, da obležita oba govornika z razstreljenima glavama.

Nato se umakne Tomaž s prekrižanimi rokami za korak, se nasloni na ograjo in pogleda svojemu zbranemu, nemo strmečemu moštvu v obraze. In zarjove: «Dečki! Dva sem postreljal! Postreljam jih še dvajset, ali štirideset! To pa si zapomnite! Dokler sem jaz na ladji, ne ostane živ noben upornik! Kdor se pregreši proti meni, tega moja pištola ne mine! Na svoja mesta sedaj, vi vsi! Kar se pa plena tiče in delitve, sem jaz edini gospodar in delil bom, kakor bo mene volja!»

Mrliča ležita v svoji krvi. Tomaž pokaže nanju s prstom:

«Ta dva obesite ta hip na konce rajn. Vsak naj ve, kaj čaka nepokornež! Vstrani!»

Mornarji se podvizajo in posluhnejo.

Tomaž Trublet dvigne oči in si

sam ogleda, kar je baš imenoval svojo sodbo. V tem stanju ga najde Louis Guénolé, ki se kmalu na to vrne z zaplenjene ladje, kjer je vse uredil.

Tomažev bes je sličen onim počasnim rekam, ki se le polagoma napolnijo, potem pa prestopijo bregove in uničijo in poplavijo vse pred seboj. Tudi Tomažev srd je še vedno raste in prihajal vse večji, čeprav je izgnila že zadnja senca upornišva Louis Guénolé se približa in pritrdi svojemu kapitanu: «Tako je prav da!»

«Molči!» zarjuje Tomaž.

Poročnik obstane pred kapitanom in ne zine nobene več.

Šele dolgo potem potlači Tomaž svoj bes in se toliko preмага, da jasno izjavi: «Kako misliš pa ti? Ali bi ne bilo bolje, da sem dal obesiti cel tucat?»

«Im.» odgovori Louis, «vsega skupaj jih imamo jedva stotino. Sicer so se pa dečki danes dobro držali, zato ni treba, da si prestrog. Pomisli le, da se njih samovoljnost ni naperila proti tebi.» (Dalje prihodnjič.)

Poljedelaki atakejl. Ministrstvo za poljedelstvo in vodo je ministrskemu svetu predlagalo, da se pri naših poseljenih ustanove službena mesta poljedelških atakejl s specialnimi strokovnimi nalozami.

Imenovanje. Na mesto odpuščene učiteljice Fani Novak je bil imenovan za šolskega voditelja v Sv. Duhu pri Selnici dosedanji učitelj v Kaplji, g. Fran Ernest.

Izpremembe v državni službi. Ministrski svet je gozdarskega komisarja inž. Gustava Hrišca imenoval za višjega gozdarskega komisarja. Policijski svetnik dr. Ivan Senekovič je razrešen vodstva policijskega komisarijata v Mariboru ter premeščen v službovanje k policijskemu ravnateljstvu v Ljubljani; višji policijski svetnik V. Kerševan, do sedaj dodeljen policijski direkciji v Ljubljani, pa je poverjen z vodstvom tega komisarijata. Fran Preinfalk, kapetan v. p., potakusni uradnik pri zboru varnostne straže v Ljubljani, je imenovan za definitivnega revirnega nadzornika varnostne straže v XI. činovnem razredu, s pravno močjo izza dne 15. avgusta 1921, na dosedanjem službenem mestu. Bronislav F. Lovrečič, podporočnik-dobrovoljec, do sedaj pomožni pisar pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani, je imenovan za policijskega kancelista pri policijskem komisariatu v Mariboru. Premeščen so: vladni tajnik dr. Adolf Golla od predsedstva pokrajinske uprave za Slovenijo k oddelku za notranje zadeve; provizorni vladni koncipist dr. Vladimir Fon iz Celja in konceptni praktikant dr. Ludovik Lobe od oddelka za notranje zadeve k okrajnemu glavarstvu v Radovljici. Alojzij Köchler, okrajni komisar v staležu političnih konceptnih uradnikov za Slovenijo, je izstopil iz državne službe. Absolvirani pravnik Ernest Rabič je sprejet za konceptnega praktikanta v pripravilno službo pri oddelku za socialno skrbstvo pokrajinske uprave za Slovenijo. Abiturienta Adalbert Finžgar in Bogdan Zupan sta sprejeta za praktikanta v računsko službo pokrajinske uprave za Slovenijo. Karel Fejvan, oficial pri pokrajinski upravi za Slovenijo v Ljubljani, je imenovan za pisarniškega pristava IX. činovnega razreda na dosedanjem službenem mestu. Miroslav Logar, računski oficial pri knjigovodstvu pokrajinske uprave za Slovenijo, je na lastno prošnjo odpuščen iz državne službe.

Československa obec v Ljubljani sve krajano ku krajanskim schůzce na verandě «Union» dne 28. října 1921 slavnostním koncertě v operním divadle. Jugoslavanští hosté vítáni.

Proslava 28. oktobra. Kakor lani, tako priredi tudi letos konzulat českoslovaške republike na dan 28. oktobra v Narodnem gledališču slavnostni koncert, čigar vse kosmat dobček je namenjen naši prepotrebni «Jugoslovenski Matici». Letošnja predstava českoslovaškega 28. oktobra pa ima še poseben pomen. Ker mi ne praznujemo ta dan samo praznik osvobojenja bratskega slovenskega naroda, temveč veliki dan našega najboljšega zaveznika. In danes, ko sta naša in češka armada pripravljena, da z orožjem v roki dokumentirata zavezništvo, danes je naša dolžnost, da tudi mi manifestiramo za českoslovaško in jugoslovansko vzajemnost. Velikostna in impozantna mora biti ta manifestacija, veren izraz naše trdnosti in neomahljive volje. Zato proslavite veliki 28. oktober, zato se udeležite v petek slavnostnega koncerta v gledališču.

Iz češkega konzulata. Na narodni praznik dne 28. oktobra 1921 konzulat českoslovaške republike v Ljubljani ne uraduje.

Amerika časti vojvodo Mišiča. V ponedeljek 24. okt. sta v Beogradu tamkajšnji ameriški vojni ataše in konzul v navzočnosti zastopnika dvora, vojnega ministva in generalnega štaba izročila vdovi pokojnega vojvode Mišiča ameriško medaljo z napisom: «Za izredno zaslug» vojvodi Mišiču.

Brzovlak Dunaj j. k. — oziroma Monakovo — Trst preko Jesenic, 8. 1. novembrom prične voziti med Dunajem, oziroma Monakovem in Trstom preko Jesenic redna dnevna brzovlaka. Odhod z Dunaja ob 8.45, oziroma Solnohrad ob 13. ur. prihod na Jesenice ob 19.56, odhod 20.11, prihod v Trst ob 0.55; odhod iz Trsta ob 5.00, prihod na Jesenice ob 9.55, odhod ob 10.10, prihod na Dunaj ob 21.25, oziroma v Solnohrad ob 17.25. Brzovlaka imata vozove I, II. in III. razreda.

Dobrovoljec iz leta 1876 do 1878. Poročajo nam iz Beograda: Ministrstvo za socialno politiko je glavnemu odboru zveze dobrovoljcev sporočilo svoj sklep, da vsi vstari iz bojev v letih 1876 do 1878 dobe dobrovoljskega «suverenja», s čimer bi se tudi zanjo uporabila uredba o dobrovoljcih. Vstari dobe «suverenje» samo v slučaju, ako se vsaj po dveh prišah dokáže, da so posamezniki v resnici sodelovali v bojih omenjene dobe.

Dospelost davkov. Začasnii zakon o proračunskih dvanajstih določih naslednje izpremembe dosedanjih predpisov glede dospelosti davkov, zamudnih obresti itd. Neposredni davki, državnih pribitki in avtonomne doklade dosepejavo v plačilo dne 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra vsakega leta, vsakokrat za tekoče koledarsko četrtletje. Dospeli davki se prislino izirajo, ako se ne ula-

čajo tekom 14 dni po dospelosti. Le rentnina in dohodarina, ki se pobirata s odbitkom pri plačilu rentnine ali dohodnini zavezanih prejemkov dosepejavo v plačilo ob dosedanjih rokih, ki jih določata §§ 134. in 235. zakona o osebnih davkih. Zamudne obresti se računajo s 50 vinarji od vsakih 100 kron zaostalega davka z državnimi pribitki in avtonomni dokladi za vsak mesec (6 odstotkov na leto). Drobci v denarju pod 100 kron in drobci v mesecih se pri računanju ne upoštevajo.

Reorganizacija naše policije. Čez nekaj dni pridejo v Beograd izvedenci za proučevanje projekta zakona za reorganizacijo naše policije, ki ga je izdelal dr. Reis. Eden izvedencev pride iz Francije, drugi iz Anglije.

Kapitulacija dr. Andreja Gosarja. Za časa volilnega boja je naš list omenil tudi delovanje klerikalnega kandidata, sedaj poslanca dr. Andreja Gosarja v Rusiji, kjer je s svojim defetističkim delom povzročil razstrojstvo jugoslovanskega polka Nanos in izročil vse polkovni material v vrednosti nekaj milijonov, Ukrajincem. Proti tem vestem je na dolgo in obširno polemiziral sam dr. Gosar in nazadnje podal izjavo, da vloži tožbo proti našemu listu radi obrekovanja in žaljenja časti. Tožbo je dr. Gosar tudi vložil, a naš odgovorni urednik je nastopil v vseh točkah dokaz resnice ter predložil obširen dokazilni material. — Vršila se je obširna preiskava, tekom katere so bile zaslišane mnoge priče, med njimi bivši vojni minister general Hadžić, polkovnik Živković, podpolkovnik Zilka Stefanović, večje število oficirjev in moštva iz bivšega polka Nanos, rekvirirali so se akti iz vojnega ministva, vojaškega sodišča. Vse izpovedi priš so bile za dr. Gosarja skrajno neugodne. Ko je preiskovalni sodnik po končani preiskavi pozval dr. Gosarja, oziroma njegovega zastopnika dr. Adlešiča, da naj v zmislu zakona predloži v štirinajstih dnevih obtožnico, tega nista storila, valed česar je deželno sodišče s svojim sklepom od 24. oktobra ustavilo preiskavo in postopanje proti našemu odgovornemu uredniku, a zasebni obtožitelj mora trpeti stroške te kazenske pravde. V odločilnem trenutku je torej dr. Gosar popolnoma kapituliral in si ni upal nastopiti pred sodiščem, da pojasni svoje defetistično delovanje v Rusiji, kjer je razbil jugoslovanski polk Nanos in zapravil nekaj milijonov narodnega premoženja in državne lastnine. Dr. Gosar je ves čas tajil in izjavljal, da so vsi očitki naperjeni proti njemu neopravičeni in neresnični, toda sedaj, ko je imel priliko, dokazati svoje trditve, je kapituliral na vsi črti!

Učiteljstvo za državo. Učiteljstvo šolskega okraja ljubljanske okolice je podpisalo 187.800 kron državnega investicijskega posojila.

Kolo jugoslovenskih sester ima v zlogi še mnogo srečk dobrodela te rije. Članice, ki bi jih rade prodajale, ki imajo mnogo znanec in se zavedajo važnosti o delovanju Kola, naj pridejo po središče v Šolski drevored št. 2, II. nadstropje. Obdinstvo pa segaj pridno po naših srečkah.

Knjigovodski tečaj za obrtnike v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrtne namerava prirediti za tekašnje obrtnike knjigovodski tečaj. Obrtniki (mojstri in pomočniki), ki se žele tečaja udeležiti, naj se priglasijo pri uradu vsaj do 5. novembra.

Občni zbor «Podpornega društva jugoslovenskih akademikov, ki se je vršil v ponedeljek dne 24. oktobra je pokazal sledečo grupacijo ljubljanskih akademikov pri volitvah v novi odbor: Lita napred. akad. društva «Jadrani» je dobila pri volitvi predsednika 261 glasov, klerikalna lista, za katero so glasovali vsi teologi in pa — komunisti 230 glasov. Za predsednika je izvoljen nosilec napredne liste phil. Franjo Baš. Za njega so oddali svoje glasove tudi Primorci. Ljubljanski akademiki so torej proti vsakomur klerikalnemu gospodarstvu v tej tako važni dijaški instituciji. Ostale funkcije so bile razdeljene med kandidata vseh štiri list, večino so dobili napredni elementi: 296:206 glasov.

Podporno društvo slepih v Ljubljani naznanja tem potom vsem svojim rednim in podpornim članom, kakor tudi vsem prijateljem in dobrotnikom slepih, da posluje sedaj v svoji pisarni, Wolfova ulica 12 (v ozadju dvorišča) ob uradnih urah vsako nedeljo od 10.—12. Nujna pojasnila daje tudi ob delavnikih, ako je doma predsednik društva g. Fr. Juršek.

Pogreb dobrotnice slepcev. Včeraj popoldne se je vršil v Ljubljani pogreb gdč. Marije Krizmanove, ki si je postavila s tem, da je zapustila zavodu za slepce lepo hišo na Karloviški cesti št. 5 in ga tudi sicer določila za glavnega dediča, lep spomenik. Zalni spraved, ki se je pomikal od sv. Florjana preko Mestnega trga, je bil za Ljubljaničane nekaj nenavadnega, ker je v njem korakalo nad 60 res usmiljenih vrodnih gojencev zavoda za slepce. Zlasti so vzbujali pozornost slepi mladiči, ki so s šopkom v roki korakali v spremstvu sester ob strani rakve pokojnikove. Kot zastopnik pokojinske uprave so je udeležil podoba šef oddelka za socialno skrb g. Adolf Ribnikar, kurat 'j zavoda za slepce pa je zastopal predsednik dr. Mavričij Rus.

Proč bilo falositi iz pred Kapelice pri Martinovi cesti je sbor slepih prav gniljivo zapel lepi falostinki.

Mestna zastavljateljica ne posluje v ponedeljek 31. t. m. radi čiščenja uradnih prostorov.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega zdravstvenega izkaza se je v dobi od 16. do 22. oktobra v mestni občini ljubljanski narodilo 31 otrok, umrlo pa je 15 moških in 6 žensk, skupaj torej 21 osebe. Umrlo so za gripo 3 osebe, za škrlatinko 2, za trebušnišni legarjem 1. Za nalezljivi boleznimi je v tej dobi obolelo 12 oseb in sicer: 5 za gripo, 4 za škrlatinko, 2 za davico in 1 za trebušnišni legarjem.

Oprostilni izpiti za kovinske vajence v Mariboru se bodo vršili 30. in 31. oktobra in 1. novembra.

15 državnih konj se bo dne 15. novembra v artiljerijski podoficirski vojašnici v Mariboru prodalo na javni dražbi poljedelcem.

Zagrebski listi zvišujejo naročnino. Zaradi znatno povišanih tiskarskih in drugih stroškov za izdajanje časopisov, so zagrebski listi od dne 1. novembra dalje zvišali naročnino na 80 kron mesečno. Posamezne številke bodo stale 4 krome. Za uradnike, učitelje in ostale državne nameštence bo znašala naročnina 60 kron mesečno.

Ob demarkacijski črti. Kakor poročajo «Slovenca», se je pri Ratečah na Gorenškem ob demarkacijski črti pripetil obžalovanen vreden dogodek. Tamkajšnji posestnik Josip Mežik, star 66 let, je peljal ob štiri popoldne gnoj na svojo njivo onkraj demarkacijske črte. Vračal se je po šteti uri, ko prehod črte ni več dovoljen. Straža, obstoječa iz Wranglovih vojakov, je Mežika ustavila; dožim je Mežik, ki ima svoje posestvo prav blizu obojne črte, zahteval, naj ga pušče domov. Vršilo se je prerakanje. Nankrat počel strel in Mežik je padel v znak na tla, kjer je mrtev obležal. O obžalovanja vrednem dogodku je uvedena preiskava.

Preiskava radi nepostavnega postopanja Vranglovih pograničnih čet na mejl. Radi številnih pritožb, ki so bile vložene proti čudnemu postopanju Vranglovih pograničnih čet na naši severni mejl, je pričela te dni posebna vojaška komisija strogo preiskavo. Sploh so se dosedaj Vranglove pogranične čete obnesle jako slabo. Iz Sv. Duha na Ostrem vrhu nam namreč poročajo, da je pred par dnevi neki tamkajšnji pogranični stražnik na avstrijskih tleh stanujočemu kmetu Kurotu, ki ga je poprej dobro pogostil, dovolil, da sme nositi čez mejo kar hoče in kadar hoče.

Požar na beograjskem kolodvoru. Veliki požar na beograjskem kolodvoru, o katerem smo že včeraj poročali, je bil šele v terek popoldne vdušen. Zgorelo je celo centralno skladišče direkcije državnih železnic, v katerem so bile uničene velike množine papirja, sodov, napolnjenih s karbidom, oljem, petrolejem, nafto in z bencinom, razen tega en vagon namiznega olja in 10 vagonov različnega drugega olja, en vagon sukna, 10.000 garnitur oblek, ogromna količina čevljev, platna itd. Rešiti ni bilo mogoče ničesar. Zgorelo je tudi telefonsko in telegrafsko skladišče z veliko množino materiala, vrednega nad 4 milijone dinarjev in več manjših skladišč. Z velikim naporom je bila rešena električna centrala. Vsa škoda se ceni na 10 milijonov dinarjev. Človeških žrtv ni bilo. Kako je nastal požar, še ni jognano. Prvi je opazil požar čuvaj železniške postaje. Čuvaj je aretiran, istotako skladiščnik, ki je zadnji zaklenil skladiščna vrata. Aretiranih je tudi več sumljivih oseb, med njimi delavec Franjo Grošek iz Trebinja.

Smrtina kosa. Umril je v Mariboru v visoki starosti 79 let, generalštabni zdravnik v pokojni dr. Ivan Švaršnik. Truplo so prepeljali v Maljšperk pri Ptuj ter ga tamkaj pokopali. — V Ljubljani sta umrli mizarski mojster Fran Lipovč in Anton Kunej.

Našla se je denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se v trgovini Zibert.

Zrtev fantovskega pretepa. Na Bledu je prišlo nedavno med fanti do pretepa, pri katerem je bil Anton Kope nevarno poškodovan. Prepeljali so ga v ljubljansko Leonišče, kjer je na dobljenih poškodbah umrl.

Aretacije. Zaradi razgrajanja in žaljenja javnih organov je bil aretiran v Mariboru trgovski posredovalec Ignacij Koritnik. Moral se bo zagovarjati pred sodiščem. — Delavec Stefan Lepnik iz Krčevine je v terek po sodni razpravi s sosedom Antonom Rozmanom, ki jo je izgubil, prožil temu in njegovi ženi, da ju bo zaklal. Ker ju je v resnici enkrat že napadel, je bil Lepnik aretiran in izročen sodišču.

Tatvine. Nadzorniku juž. žel. je bila v noči od 23. na 24. t. m. med vožnjo iz Maribora do Ljubljane ukradena zlata žepna ura, vredna 8000 kron. Kozaško generalu Pavličniku je bilo z dvo rišča gostilne pri «Novem svetu» ukradeno 1500 K vredno sodlo.

Mala kronika. Brezposelni delavec Ivan Frakelj iz radoviškega okraja je ukradel te dni posestniku Juriju Plevrino v Vračah pri Brežicah srebrno žepno uro, daljnogled, ženski pas iz srebrnih kron in približno 800 kron gotovina. Za pobeglim tatom se je izdala tiralica.

Vsak kadilec, kateri dnevno uporablja «ITO» - pasta za čiščenje zob, je sigurno onproščen močnega duha iz ust.

ITALIJA ZABRANJA UVOZ NASEGA KROMPIRJA.

Italija, ki nam je prizadejala že mnogo škode tako v političnem kot gospodarskem oziru, je nedavno prepovedala pod pretvezo živinskih kužnih bolezni uvoz naše živine, kakor smo že poročali. Naj Italija sedaj to svojo prepoved še tako olepšava in skuša opravičiti, mi čutilmo, da je bila to le šikana, saj je bila živina začasno naš glavni izvozni predmet.

Sedaj pa je Italija, kakor javlja Trgovsko-obrtniška zbornica v Zagrebu, prepovedala tudi uvoz našega krompirja. Preko meje v Italijo ne sme noben vagon krompirja več in se po železniških upravah že prevzete pošiljke, zaustavilo in vrnejo lastnikom na razpolago.

S tem nas hoče Italija zopet udariti. Če bo ta udarec tudi zadel, je vprašanje, ker letos vsled suše našim posebnih količin krompirja za izvoz. Ta prepoved nam v resnici ne more posebno škodovati. Toda ne gre za to, če je udarec zadel, temveč za dejstvo, da je Italija zopet pokazala svojo zlovoljo proti nam.

Dasiravno ta zabrana uvoza krompirja samoposabl ne pomeni veliko, je vendar dokaz, da nas Italija sistematično v gospodarskem oziru pritiska na tla. Zato lahko pričakujemo, da bomo od naših italijanskih zaveznikov na papirju doživeli še mnogo podobnih «razočaranj».

Ali mi pariramo te italijanske udarce? Lahko bi storili to, saj nam Italijani uvažajo velike količine južnega sadja in industrijskega, zlasti tekstilnega blaga, ki je najslabše kvalitete. Njihov uvoz v našo državo je velik. Ako bi se sedaj ta italijanski uvoz skrcnil, bi bila Italija precej prizadeta.

Propaganda proti uvozu Italijanskega blaga med našimi veletrgovci bi bila do nedavnega časa pač brezuspešna, ker se je italijansko blago dobilo zelo poceni. Kot neprosto voljna ovira Italijanskega uvoza bi nastopila sedaj visoka vrednost italijanske lire. Ako imamo od padca naše valute drugače le škodo, v tem oziru pa bomo imeli vendar korist. Ako k temu pridenemo še nekaj zavednosti naših uvoznikov, bomo Italijane naučili, da se mi ne damo kar tako, čeprav smo majhni.

Izprememba o trošarin. Namestnik finančnega ministra Krizman je sprejel od glavnega odbora SKS več predlogov o izpremembi nove trošarine na vino in žganje.

Mariborski žilvinski trg. Na sejmju, ki se je vršil dne 25. oktobra je bilo pripeljanih 5 bikov, 323 krav, 141 volov, 12 telet in 7 konj, skupno 488 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli kg žive teže 14 do 17, polpitani 12 do 14, plemenski 10 do 12, bikli za klanje 9 do 10, glavne krave debele 12 do 14, plemenske 7 do 12, molzne 12 do 16, breje 12 do 16, mlada živina 7 do 12, teleta 11 do 14, svinje plemenske kg žive teže 28 do 32, polpitane svinje za klanje kg mrtve teže 34 do 38, krave za klobase kg žive teže 5.50 do 7. Cene mesa: volovsko I. vrste 22 do 24 K, II. vrste 18 do 20, meso bikov, krav in telic 16 K; teleče meso I. vrste 18, II. vrste 16; sveže svinjsko meso 32 kron za kg.

«Orient», mednarodna, trgovsko-špedicijska in skladiščna d. d. v Mariboru daje v javno subskripcijo 1.000.000 dinarjev. Ustanovitve te družbe je bila odobrena od ministva za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921 VI. št. 3905. — Ker je družba ustanovljena od domašjih trgovcev in industrijcev na iniciativo Trgovskega gremija v Mariboru in sporazumno z ostalimi stanovskimi tovariši iz vseh trgovskih centrov, priporočamo nakup tega za trgovski stan važnega podjetja, obenem pa opozarjamo na oglas na zadnji strani.

Počisto s tržišča v Somboru dne 25. oktobra: Povpraševanje po žitu je oživelo, a dovozi so neobičajno slabi. Izšlo, da je v ozadju špekulacija, ki ima velike količine, katere zadržuje. Promet je omejen. Avstrija povprašuje po žitu. Pšenica se trži po 1150 do 1160 K, stara koruza po 900 do 910 K, oves po 780 do 790 K, nova koruza v storžih 610 do 620 K, v zrnu 750 do 760 K. Cene obetajo vsled oživelega povpraševanja po blagu nadaljnje naraščanje.

Cene živine na hrvaški sejmih od 11. do 18. oktobra 1921 (za kg žive teže): voli 13 do 20, bikli 12 do 20, krave 8 do 18, junice 12 do 18, teleta 12 — 22, ovce 16 do 22, koze 15 do 22, svinje debele 30 do 46, mršave 24 do 40 kron. Cene se razumevajo po kvaliteti, starosti. Razlike v cenah so pa tudi zato tako velike, ker so iz raznih županij.

Naša trgovinska mornarica sestoji po podatkih «Jugoslovanskega Pomorja» iz 808 brodov (nad 10 registriranih), skupaj 129.000 brutoton. Od tega je 666 jadrnic (od katerih je 35 s pomožnim motorom s 450 konjskimi silami), ki imajo skupaj 11.000 brutoton, in 142 parobrodov s 128.000 brutotonami in 88.000 konjskimi silami. Od parobrodov jih je 112 za obalno plostvo s 88.000 brutotonami in 48.000 konjskimi silami in 29 parobrodov pa za prokomsko plostvo s 95.000 brutotonami in 40.000 konjskimi silami. Poleg tega ima naša trgovinska mornarica eno parno jahto, ki služi kot šolska ladja za izobrazbo mornarice.

Nemčija kupuje naše sive. Od dne 15. oktobra se je izvozilo iz Srbije 3.632.430 kg sive in 30.660 kg pekmeza. Izvoz je šel večinoma v Nemčijo. Nemč-

ja je še v prvi polovici 1921 bila naša največja odjemalka sive in pekmeza.

Zadeva likvidacije Avstro-ogrške banke. Do dne 15. oktobra je bilo treba prijaviti nežigosane bankovce A.-o. banke. Prijavilo se je skupno okoli 2 milijardi, čeprav je uprava banke pričakovala, da jih bo prijavljenih okoli 8 milijard kron. Neprijavljeni ostanek se more smatrati za efektivno izgubo novčance, kar gre v korist A.-o. banke. Največji del tega primanjkljaja odpade na Ukrajino, kjer so nežigosani bankovci svojčas krotili poleg ruskega denarja in so se vsled vojnih zapletljev in drugih zmed deloma porazgubili deloma uničili. Gotovo se tudi iz prejšnjega niso prijavile vse nežigosane novčance, ker se mnogim ni zdelo vredno prijaviti manjše količine, mnogi pa so že nežigosan denar uničili v veri, da je popolnoma brezvreden. Sedaj, ko je rok prijave minul, ni več zaprek za definitivno izvedbo likvidacije A.-o. banke in za porazdelitev aktiv in pasiv na poeline upnike odnosno akcionarja. Seveda se likvidacija še ne bo mogla takoj izvršiti, ker se vsi likvidatorji nahajajo v Parizu, odkoder se še bržkone ne vrnejo kmalu. Potem pa je še rešiti med nasledstvenimi državami mnogo manjših vprašanj, ki so v zvezi z A.-o. banko. Trdi se, da so zopetna pogajanja ne bodo pričela pred 15. novembrom.

Nov avstrijski kredit. Avstrijska vlada znova zahteva od parlamenta dovoljenje kredita 20 milijard kron s katerimi bi našal do sedaj zahtevani kredit 80 milijard. Prilčno toliko znaša budgetni deficit.

Odnosaji na dunajskem valutnem trgu postajajo vedno katastrofalnejši. Tuje valute se skokoma dvigajo. Od začetka septembra so se nekateri kurzi dvignili na štirikratno višino.

Velikanski lesni trust v Slovaški. Lesna trgovinska družba «Carpathia» v Košicah v Slovaški poziva vse velike lesne tvrdke, naj osnujejo lesni trust. Trustu naj se pridružijo tudi madžarske, rumunske in jugoslovanske tvrdke. Kapital se je dobil deloma iz inozemstva in znaša baje 2 milijardi madžarskih kron.

Skrb Madžarske za izvoz vina. Iz Budimpešte se javlja, da zahteva Madžarska kot predpogoj za trgovinska pogajanja s Českoslovaško, dovoljenje, da sme izvoziti v Českoslovaško 1.2 milijona hl vina. Če ta zahteva Madžarom uspe, je Českoslovaški vinski trg, katerega si je že tako napol osvočila tudi Italija, za nas popolnoma izgubljen. Kam bomo neki mi šli z našim vinom? V Nemčijo? Na Avstrijo pri njeni slabi valutni ni misliti. Za naš zunanji vinski trg se bo treba končno resno pobrigati.

Zlne cene na Madžarskem naraščajo. Na Madžarskem se opaža isto kot pri nas. Vsled padanja madžarske krome so začele cene žitu naraščati. Naraščajo pa na drugi strani tudi vsled tega, ker kmetje valed snuše zadržujejo blago. Te dni so bile v Budimpešti sledeče cene: pšenica po 1875 do 2000 m. K. žito po 1475 do 1500 m. K. moka št. 0 po 34 m. K.

Izvoz žita iz Amerike. V prvih 8 mesecih 1921 so izvozile Zedinjene države v Evropo 275 milijonov bušlov (bušel je 35 litrov) pšenice in pšenične muke proti 165 millionom v istem razdobju minulega leta. Strokovnjaki menijo, da bodo Zedinjene države do konca leta izvozile še 50 milijonov bušlov.

V Bolgariji primanjkuje vagonov. V zadnjem času vlada v Bolgariji občutno pomanjkanje vagonov vsled tega, ker je morala Bolgarska odstopiti velika število vagonov Jugoslaviji, Romunski in Grški. Vsled tega primanjkanja je nekva francoska industrijska družba ponudila Bolgarski dobavo vagonov. O pogodbi, ki jih družba stavi, se sedaj posvetuje bolgarsko prometno ministva.

Bolgarski vagoni. Po bolgarskih poročilih je vrnila Bolgarska doslej od 1200 za časa okupacije Srbije ugrabljenih vagonov že 860. Ostalih 340 namerava Bolgarska, kakor zatrjujejo bolgarske vesti, vrniti tekom tega meseca. Večina dospelih vagonov se bo moralo dati v popravilo.

Cirkulacija bankovcev v Franciji. Po izkazu Banque de France z dne 22. oktobra je cirkuliralo v Franciji za 37.406.813.000 frankov papirnatega denarja.

Zamenjava bankovcev v Poljski. Poljska vzame iz prometa od 15. decembra bankovce po 500 poljskih mark z datumom od 15. januarja 1919, potem po 100 p. mark od 15. februarja 1919 in po 1000 p. mark od 19. maja 1919. Te novčance se morejo izmenjati do dne 15. januarja 1922. Po tem roku izgube vrednosti.

Vremensko poročilo
Ljubljana 806 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja ob uri	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo
26. okt.	7. 14. 21.	745.1 744.7 744.9	0.2 6.3 2.3	sl. sever	megla jasno

Srednja večerajša temperatura 2.8, normalna 8.5.
Vremenska napoved: lepš, mrzlo vreme.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana Prešernova ulica 50, v lastnem poslopiu. Telefon št. 40 in 457

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Proda se dobro idoče trgovsko podjetje s koncesijo. Pisane ponudbe pod „Podjetje“ na Anonimni zavod „Hermes“ L. Majtinger, Zg. Siska 89. 1781

Dva stolarska pomočnika samostalna na poklicno, prima, odmah, d. d. R. Kubička i dr., Karlovac. Mesto stalno. 1773

ERJAVEC & TURK 1771 „pri Zlati lopati“ trgovina z železnino (prej Hammerschmidt) Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7 nasproti triževniške cerkve. Zaloga cementa in karbida.

Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani sprejme takoj **vajenca** s primerno šolsko izobrazbo.

!! Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadruge:

D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš 36 K, po pošti 280 K več.
A. Novačan, Veleja. Drama. Broš 28 K, vez 36 K, po pošti K 2— več
Shakespeare-Zupančič, Macbeth. Broš 32 K, vez 40 K, po pošti K 280 več.
Ilka Waschtetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez 40 K, po pošti K 2— več.
Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3.—4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 340 K več.
Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Prostovoljna dražba.

V soboto 29. t. m. ob eni popoldne vrši se prostovoljna dražba posestva vl. št. 270 k. o. Ribnica. Proda se na licu mesta hiša št. 107 na Mlaki pri Ribnici, pred par leti zidana, s hlevom in skednjem. Pri hiši je vrt, njiva in gozd. Posestvo je pravnomočno za obrtnika. Izklicna cena je 78 530 K. Dražbeni pogoji so na vpogled pri sodišču v Ribnici ter v pisarni odvetnika dr. Josipa Klepca, Janez Trdinova ulica 8. 1780

Pozor! Ključavničarji in kovači! Pozor!

Po nizki ceni se proda več vrst železa, in sicer: pločnato, štiriočlato, kotno, betonsko železo, klanje, žične vrvi, bodala žica in drugo železo.
Franjo Tomažič & Co.
trgovina z železnino na debelo. Prešernova ulica 48.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

1664

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munška ulica 19.

Srednješolec

išče mesta

1777

kot pisarniška moč.

Naslov pove uprava „Jutra“.

Mesečno sobo

prazno ali mehlovano, za eno ali za dve osebi, se išče. Ponudbe pod „tako“ na upravištvu „Jutra“. 1769

L. Mikuš
Ljubljana
Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
1327 Popravila točno in solidno!

S o b a
brez pohištva 1776

s separiranim vhodom se išče za privatno pisarno. Cena stranska stvar. Ponudbe pod „Pisarna“ na Aloma Company, d. d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 8.

Dve all eno 1774
mesečno sobo

išče proti dobremu plačilu državni uradnik, oženjen, brez otrok. Dopisi pod „Soba za stalno“ na Aloma Company, d. d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 8.

Ivan Magdič
krojač 1668

so priporoča za jesensko sezono. Ljubljana, Gledališka ulica 7.

Naročite se na „Pota in cilji“.

Zbirka poljudno-znanstvenih spisov.
I.-II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vez 21 K, II. del, vez 42 K. Za oba zveka po pošti K 540 več.
III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo. 72 K, pošta 3 K več.
V. zvezek: A. Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Meh. vez., su papir 60 K, pošta 8 K več. Broš, navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
Naročila sprejema
Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Dvojno čiščeno češko posteljno perje in puh
C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

1635

Drago Schwab, trgovec
Jelka Razinger-Schwab
hčerka mestnega učitelja A. Razingerja
poročena 1781
Ljubljana 27. oktobra 1921 Št. Pavel pri Preboldu

Cvetličarna Viktor Bajt
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
Največja izbira suhih umetnih in svežih nagrobnih vencev. 1783
Sveže cvetje vedno v zalogi.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ponovno se je v trgovskih krogih izrazila želja, naj se ustanovi trgovska spedijska družba, katera bi se pečala z vzklatiščenjem blaga, izvrševala carinsko manipulacijo in spedijsko na vse strani ter vzdrževala carinsko tranzitno skladišče (smetišče) in na ta način nudila vsem stanovskim tovarišem ugodnosti, katerih danes pri raznih zasebnih spediterjih in carinskih posrednikih ne uživajo, temveč le-ti blago strahovito podražujejo. Trgovci Slovenije, vpoštevajoč to občekoristno željo, so sestavili pripravljalni odbor, kateri je imel nalogo, vse potrebno ukreniti ter pripraviti za ustanovitev

„ORIENT“

mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru

z delniško glavnico Din. 1.000.000.—, katere ustanovitev je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921., VI. št. 3905, konc. listina z dne 3. oktobra, št. 7008, oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Na podlagi tega dovoljenja se daje v podpis

eden milijon dinarjev

delniške glavnice, ki je razdeljena na 10.000 delnic v nominalni vrednosti po Din. 100.— za komad, glasečih se na prinosca.

Razni stroški pri izdaji delnic znašajo 15 dinarjev na vsako delnico.

Nominalni znesek po Din. 100.— in pa stroški po Din. 15.— se morajo v celoti plačati takoj pri podpisu.

Podpisovanje se vrši od 15. oktobra 1921. do 6. novembra 1921.

Odbor si pridržuje pravico svobodne dodelitve delnic do 15. novembra 1921.

Subskribenti imajo pravico dvigniti z dnem 20. novembrom 1921. vplačano protivrednost za nedodeljene delnice.

Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.

Začasno se bodo izdala potrdila o dodeljenih delnicah, ki se bodo pa pozneje zamenjale za delnice družbe „Orient“.

Kot subskripcijska mesta fungirajo: Centralna banka v Zagrebu in njene podružnice; Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice; Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, njene podružnice in afilijacije; Mariborska eskomptna banka in njene podružnice; Gradjanska banka v Beogradu in njene podružnice in vsi trgovski gremiji in trgovske zadruge.

Vabimo Vas v svoj krog, da si ustanovimo mogočno stanovsko spedijsko družbo, katera nas bode rešila odvisnosti in izžemanja raznih izkoriščevalcev našega stanu.

Družba ustanovi podružnice v Ljubljani, Beogradu, Subotici, Rakeku, Splitu, Barošu, Solunu in Konstantinoplu.

Organizirajmo se, ker edinole v organizaciji je moč.

Podpisujte torej delnice naše „ORIENT“, mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru.

Maribor, dne 14. oktobra 1921.

Bratje Tavčar, industrijalec v Mariboru.
Franc Gulda, trgovec v Mariboru.
Ivan Koradžija, trgovec v Mariboru.
Peter Majdič, industrijalec v Celju.
J. Medved, veletrgovec v Ljubljani.
Hinko Pogačnik, industrijalec v Rušah.
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani.
Vilko Weigl, trgovec v Mariboru.
Albert Pečovnik, trgovec v Mariboru.
Gustav Bernhard, trgovec v Mariboru.
J. Samec, veletrgovina v Ljubljani.
A. & E. Skaberna, veletrgovina v Ljubljani.
Josip Rosenberg, industrijalec v Mariboru.
Anton Tonec in dr., import in eksport v Mariboru.
Alojz Žnidarič, trgovec v Mariboru.
Eksportno društvo Matheis, Suppanz in drug v Mariboru.
Jos. Šerec, trgovec v Mariboru.
Anton Jurca, industrijalec v Ptuj.

„Drava“, lesna industrijska d. d. v Mariboru.
Matej Hedžet, veletrgovec v Ljubljani.
Ivan Lininger, veletrgovec v Ljubljani.
Franjo Čuček, industrijalec v Ptuj.
Alois Senčar, trgovec v Ptuj.
Miloš Gnus, glavni tobačni založnik v Mariboru.
Franc Starčič, trgovec v Mariboru.
M. Berdajs, trgovec v Mariboru.
Karl Haber, trgovec v Mariboru.
Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru.
Ing. Himmler Adolf, eksporter v Mariboru.
Kobi Drago, industrijalec v Mariboru.
Viljem Freund, tovarnar v Mariboru.
Jakob Zdravec, industrijalec v Središču.
Karl Pertinač, industrijalec v Celju.
Davorin Tombah, trgovec v Ptuj.
Anton Brendič, trgovec v Ptuj.
M. E. Šepec, trgovec v Mariboru.